

**Huomioita Vesa Vihriälän, Bengt
Holmströmin, Sixten Korkmanin ja
Roope Uusitalon raportista:
Talouspolitiikan strategia
koronakriisissä**

Lähde: valtioneuvoston julkaisuja 2020:13

@MinnaPunakallio Kuntaliitto 12.5.2020

Nostoja raportin kuvailevasta osuudesta

Epidemiakehitys, rajoitustoimet ja talouden reaktio

Epidemian ja rajoitusten vaikutukset yhteiskuntaan laajemmin

Yritysten tukemisen tarve

(valtion tukitoimet, kansainvälinen vertailu, työryhmän ehdotus)

Rajoitusten ja niiden purkamisen strategiasta

(Mikä strategia on optimaalinen?)

Kokonaistaloudellinen ulottuvuus

(Suomen vientisektorin ja yrityssektorin tilanne, kulutuskäyttäytyminen, tuottavuus)

Lähde: Talouspolitiikan strategia koronakriisissä, Vihriälän et al. raportti

Koronakriisi tulee jatkumaan vielä pitkään

- Koronaviruksen aiheuttamaa vakavan sairastumisen riskiä ei pystytä eliminoimaan lähikuukausina tavalla, joka mahdollistaisi nopean paluun normaaliin taloudelliseen elämään.
- Epidemian kurissa pitämiseksi on ylläpidettävä jonkinasteisia rajoituksia ja suojaustoimia vielä pitkään.
- Koronaviruksen aiheuttama sokki on sysännyt liikkeelle prosesseja, jotka heikentävät erityisesti haavoittuvien maiden talouskehitystä vielä pitkään, esim. köyhät raaka-aineiden tuottajamaat tai velkaantuneet maat.

Lähde: Talouspolitiikan strategia koronakriisissä, Vihriälän et al. raportti

Edessä uusi menetetty vuosikymmen

- On perusteltua lähteä siitä, että tuotanto ja työllisyys notkahtavat aiemmalta kasvu-uraltaan pidemmäksi aikaa. Näin tapahtui esimerkiksi vuoden 2008 finanssikriisin jälkeen.
- Hitaan kasvun taustalla epävarmuus, työttömyys, heikko ostovoima, säästämisen lisääntyminen, matalampi investointihalukkuus
- Myös globaalin finanssikriisin ja euroalueen syvän taantumän riski on merkittävä
- Raportin lähtökohdaksi talousura, jossa BKT supistuu 9 % vuonna 2020. Sen jälkeen bruttokansantuotteen volyymi kasvaa noin prosentin
- Tässä skenaariossa BKT saavuttaa vuoden 2019 tason vuosikymmenen kuluttua
- ”Erehtyminen hieman liian pessimismin suuntaan on kuitenkin pienempi virhe kuin erehtyminen liialliseen optimismiin.”

Lähde: Talouspolitiikan strategia koronakriisissä, Vihriälän et al. raportti

Vaimea talouskasvu heikentää julkista taloutta

- Talousnäkyvä merkitsee julkisen talouden huomattavaa heikentymistä ei vain kuluvana vuonna vaan pitkäksi aikaa eteenpäin. Velkasuhde kasvaa nopeasti, ellei korjaaviin toimiin ryhdytä.
- Kestävyyssvaje noussut kriisin vuoksi 6-7 prosenttiin suhteessa BKT:hen
- Lähivuosien matalasta korkotasosta huolimatta korkea velkataso tekee Suomen haavoittuvammaksi uusille häiriöille
- ilman politiikkatoimia velan kasvulle ei näy loppua edes 2030-luvulla
- Velkasuhde on saatava vakiintumaan. Hyvin monella kehittyneellä maalla velkaantuneisuus 90 prosentin tuntumassa suhteessa BKT:hen

Lähde: Talouspolitiikan strategia koronakriisissä, Vihriälän et al. raportti

Talouspolitiikan strategia

1) Vahinkojen minimointi epidemian aikana

Yritystukien nopeus, riittävyys ja tehokas kohdentuminen

Pandemian aikana on rajoitettava yhteiskunnallisia vaurioita

- Talouspolitiikan ensimmäinen tehtävä on vähentää niitä välittömiä haittoja, joita epidemiasta ja sen hillitsemiseksi käyttöön otetuista rajoituksista aiheutuu.
  - Tarkoittaa erityisesti yritysten toimintaedellytysten säilyttämistä
  - Tarvitaan yleisempi, nopeasti kaikkien toimialojen yritysten kannattavuutta tukeva järjestelmä. Tuen tavoitteena on konkurssien estäminen jakamalla väliaikaista suoraa tukea yrityksille, jotka ovat kärsineet pahiten koronaepidemiasta.
  - Työryhmän ehdottama tukimalli soveltuu pienten yritysten tukemiseen
  - Yritystoiminta ei kuitenkaan voi pidemmän päälle perustua nyt toteutettujen tukitoimien jatkamiseen.
- Yksittäisten rajoitusten lieventämisessä on arvioitava sekä niiden poistamiseen liittyviä terveysriskejä että saatuja taloudellisia ja muita hyötyjä.

Lähde: Talouspolitiikan strategia koronakriisissä, Vihriälän et al. raportti

2) Rajoitusten purkamisen jälkeen kysyntää tuettava finanssipolitiikalla

Päätösperäisen elvytyksen ajoitus, mitoitus ja kohdennus

Rajoitustoimien poistaminen ei takaa talouden toimeliaisuuden käynnistymistä

- ... sen vuoksi pitää elvyttää heti, kun epidemiaa koskeva pelko alkaa helpottaa. Näin saadaan kotimainen kysyntä käyntiin heikkojen vientinäköymien aikana. Olisi toivottavaa, että myös muut maat elvyttäisivät omia kansantalouksiaan.
- Kuntien tukeminen on tarpeen jo kuluvan vuoden aikana. Varsinaiset elvytystoimet voidaan käynnistää, kun rajoitustoimet on purettu
  - Osa elvytystoimista käyntiin mahdollisesti jo loppukesän aikana.
- Elvytyspolitiikka tulee kohdentaa siten, että sillä tähdätään kotimaisen kysynnän vilkastumiseen lyhyellä aikavälillä ja talouden suorituskyvyn vahvistamiseen pitkällä aikavälillä.
- Tämä ei puolla verotuksen yleistä keventämistä tai tulonsiirtojen ja etuuksien lisäämistä.

Lähde: Talouspolitiikan strategia koronakriisissä, Vihriälän et al. raportti

Elvytyksen tulee olla mitoitukseltaan kohtuullisen suuri

- Talouden ongelmien suuruus edellyttää mittavaa, usean prosenttiyksikön (suhteessa bruttokansantuotteeseen) finanssipoliittista elvytystä. Yhdistettynä jo aiemmin tehtyihin finanssipoliittisiin toimiin ja automaattisten vakauttajien vaikutukseen tämä johtaa erittäin suureen julkisen sektorin budjettialijäämään.
- Ratkaisujen tulee kuitenkin sopia pidemmän ajan niukkoihin menokehyyksiin
- Samalla kun päätetään elvytystoimista, on määritettävä myös sopeutusta vastaavat tavoitteet
- Kohteet: tiehankkeet, jossain määrin ratahankkeet, asunto- ja korjausrakentaminen, investoinnit ympäristö- ja ilmastopolitiikan edistämiseen ja energiatehokkuuden lisäämiseen, osaamisen vahvistaminen, tutkimus ja innovointi

Lähde: Talouspolitiikan strategia koronakriisissä, Vihriälän et al. raportti

3) Julkisen talouden vakauttaminen

Sopeutus aloitettava 2023

Elvytyksen jälkeen taloutta on sopeutettava ja uudistettava

- Velkakierre on katkaistava luottoluokituksen turvaamiseksi ja tulevien riskien vähentämiseksi
- Julkinen talous on sopeutettava vastaamaan kansantalouden kantokykyä. Kysymys ei ole vain koronakriisistä, vaan myös siitä, että Suomella oli jo ennen kriisiä tuntuva julkisen talouden kestävyysvaje, mm. väestön ikääntymisen vuoksi
- Sopeutustarpeen minimisuuruusluokka on muuttumattomilla talouden rakenteilla noin 3–4 % bkt:sta, jotta julkisen velan BKT-suhde vakautuisi alle 90 prosenttiin.
- Sopeutustarve pienenee, jos talouden kantokykyä pystytään nostamaan
- Sopeutustoimet on järkevää jaksottaa usealle vuodelle. Sopeutustoimia ei saa aloittaa liian aikaisin. Sopeutustoimien aika tulisi olla viimeistään vuonna 2023.

Lähde: Talouspolitiikan strategia koronakriisissä, Vihriälän et al. raportti

Kipupaketti: edessä menojen leikkaamista, verotuksen kiristämistä ja rakenneuudistuksia

- Raportti ei tee kokonaisesitystä tarvittavista toimista, vaan korostaa oikeudenmukaisuutta ja kasvanutta tarvetta saattaa julkinen talous kestäväälle tasolle
- Menopuolella tarve arvioida kriittisesti kaikkia isoja menoeriä, jotka ovat sosiaaliturva, terveys, koulutus ja elinkeinojen tuki
  - Lähes kaikkiin menokohteisiin sisältyy lisäyspaineita
- Veroeriin sisältyy jo alennuspaineita mm. työllisyyden tukemiseksi
- Rakenneuudistukset työllisyysasteen ja julkisesti rahoitetun palvelutuotannon tehokkuuden lisäämiseksi ovat erityisen tärkeitä.
- Raportti esittää politiikkalinjauksia kolmella alueella:
  - Työmarkkinoiden toiminnan kehittäminen
  - Koulutus- ja innovaatiopolitiikka
  - Verotus

Lähde: Talouspolitiikan strategia koronakriisissä, Vihriälän et al. raportti

Työvoiman tarjontaa vahvistavia ja rakennetyöttömyyttä supistavia toimia:

- työmarkkinoilta ennen eläkeikää vetäytymisen kannustien poistaminen ja työmarkkinoille tulon nopeuttamisen kannustaminen nykyistä paremmin
- työttömyysturvajärjestelmän ja toimeentulotukijärjestelmän muokkaaminen työn vastaanottamista vahvemmin kannustavaan suuntaan
- aktiivisen työvoimapolitiikan tehostaminen niin, että se kohdistuu entistä selvemmin henkilöihin, joilla on suuri riski ajautua pysyvästi työelämän ulkopuolelle
- ulkomaisen työvoiman maahantulon esteiden vähentäminen
- paikallisen sopimisen ja työntekijöiden osallistumisen edistäminen niin, että palkkojen suurempi joustavuus tukee työllisyyden säilymistä korkealla tasolla talouden kohdatessa erilaisia sokkeja

Lähde: Talouspolitiikan strategia koronakriisissä, Vihriälän et al. raportti

Lisää panostuksia osaamiseen, koulutus- ja innovaatiopolitiikkaan

Riskirahoituksen riittävyys on varmistettava. Tämän rahoituksen varassa olevilta toimijoilta on edellytettävä suurempaa taloudellista tehokkuutta. Muilta osin olisi hyvä lisätä yksityistä rahoitusvastuuta

- varhaiskasvatuksen ja peruskoulutuksen voimavarojen lisäys ja oppivelvollisuuden ikärajan nosto niin, että kaikille voidaan varmistaa toisen asteen koulutus
- korkeakoulujen aloituspaikkojen lisäys
- maltilliset lukukausimaksujen käyttöön ottaminen korkeakouluopetuksessa ja opintotukijärjestelmän muokkaus tämän edellyttämällä tavalla
- aikuiskasvatuksen toimintatavan ja voimavarojen muuttaminen niin, että se kohdentuu nykyistä enemmän heikosti koulutetuille
- Tutkimus- ja kehitys- ja innovaatorahoituksen lisääminen yritystoiminnan kehittämiseen ja ns. säilyttävien tukien vähentäminen

Lähde: Talouspolitiikan strategia koronakriisissä, Vihriälän et al. raportti

Verotusta on tarpeen kiristää. Verorakenteen painopiste on muutettava kulutuksen verottamiseen.

- Verotusta on tarpeen kiristää osana sopeutustoimia
- Verorakennetta voidaan kuitenkin muuttaa.
  - Verotuksen painopiste voi keventyä taloudellista toimeliaisuutta vain vähän vääristävissä toimissa
  - Kiinteistöveron merkitystä voi kasvattaa selvästi, sillä veron maksajat painottuvat keskimääräistä varakkaampaan ja ikääntyneempään väestöön
- yritysverotuksen veropohjan aukkojen pienentäminen vähentämällä esimerkiksi listaamattomien yhtiöiden veroetua.
- fossiilisten polttoaineiden verotuksen kiristäminen edelleen
- arvonlisäveron nostaminen riittävien verotulojen aikaansaamiseksi, mieluummin alennettuja kantoja kuin yleistä tasoa korottamalla

Lähde: Talouspolitiikan strategia koronakriisissä, Vihriälän et al. raportti

Tiedotustilaisuudessa 8.5.2020 Martti Hetemäki kommentoi raporttia näin:

“Raportti maalaa synkän kuvan siitä, mihin olemme menossa”

”Synkkyys on kuitenkin realismia”

”Raportti tarjoaa hyvät eväät tilanteesta selviämiseksi”

Raportin herättämiä kommentteja

HS Haastattelu

Anni Lassila HS

KORONAVIRUS: TALOUS

Ilmasto • #ilmastonmuutos #korona #nytonpakko #tiedotteet

Hallituksen kuunneltava Vihriälän ryhmän viestiä: turpeen veroetu pois – Ilmastopaneelin paketista oikea mittaluokka ilmastoelvytykselle

by Greenpeace Suomi • 08/05/2020

Opiskelijajärjestö tyrmistyi talousviisaiden ehdotuksista: "Lukukausimaksut tuhoaisivat Suomen maksuttoman korkeakoulujärjestelmän"

**EK kehu hyvä – s
sopeutu**

Sivistystyönantajat ry. puolelta ehdotuksia.

Koulutus 11.5.2020 klo 18.04

SAK ja EK kehittänevät viisaiden talousraportin neuvojaan toimenpiteiden yksityiskohdista ja

Laskusuhdanne 8.5.2020 klo 20.00 | päivitetty 9.5.2020 klo 00.52

**Vihriälän raportti väläyttää kiinteistöveron selvää kasvattamista
Rakli ei niele perusteluja**

Kirjoittaja [Maria Korteila](#) - 8.5.2020

”Tuet ovat laastaria tämän kokonaisuongelman edessä. Vienti-teollisuuden menestymistä maailmanmarkkinoilla ei voi edistää millään tuilla.”

Vesa Vihriälän johtama taloustieteilijöiden selvitysryhmä suositteli Suomelle isoa velalla rahoitettua elvytystä perjantaina julkistetussa raportissaan. Wahlroos on jyrkästi eri mieltä.

”Emme tarvitse, eikä meillä ole varaa entistä suurempiin julkisiin investointeihin. Itseään ei voi tukasta vetäen nostaa. Me tarvitsemme tuottavia, teollisuuden ja teknologiaan kohdistuvia yksityisiä investointeja”, hän sanoo.

Tutkimus: Tiukka finanssipolitiikka taantumassa on suuri virhe

28.3.2018 07:00:00 EEST | [Helsingin yliopisto](#)

Julkisten alijäämien vähentäminen taantumassa aiheuttaa huomattavaa vahinkoa taloudelle, ilmenee Helsingin yliopistossa tehdystä tuoreesta tutkimuksesta.

Euroalueen valtiot toteuttivat 2010-luvun alkupuolella ison julkisten alijäämien vähentämisen, kun veroja korotettiin ja julkisia menoja leikattiin. Tällä supistavalla finanssipolitiikalla on ollut kielteinen vaikutus talouteen, koska se laski tuotantoa ja tuottavuutta pitkäkestoisesti, kerrotaan Helsingin yliopiston määräaikaisen professorin **Juha Tervalan** ja **Philipp Englerin** tutkimuksessa *Hysteresis and Fiscal Policy*.

Etusivu > Vol 4, Nro 1 (2016) > Ahokas

John Maynard Keynesin talouspolitiikka ja suomalaiset keynesiläisen talouspolitiikan määritelmät

Jussi Ahokas, YTM, jatko-opiskelija, Itä-Suomen yliopisto [1]

Kommentteja finanssipoliittisesta linjasta

TUTKIMUSKOORDINAATTORI JUKKA PIRTILÄ

Taluskriisit ovat tuskallisia ihmisille mutta hyödyllisiä oppeja ekonomisteille. Nykyisenkin kriisin perusteella on opittu uutta mm. siitä, millaista finanssipolitiikkaa pitäisi harrastaa. Mitä näiden oppien perusteella voidaan sanoa suomalaisen finanssipolitiikan virityksestä?

Kalifornian yliopiston (Berkeley) professori David Romer esittää, että kriisin perusteella on pääteltävissä neljä oppia finanssipolitiikasta:

1. finanssipolitiikkaa tarvitaan lyhyen ajan vakauttamista varten
2. meillä on nyt vielä enemmän evidenssiä kuin ennen kriisiä siitä, että finanssipolitiikka tehoaa
3. finanssipoliittinen liikkumavara on arvokasta
4. poliittiset rajoitteet ovat ilmiömäisen tärkeitä

PALKANSAAJIEN TUTKIMUSLAITOS
LÖNTAGARNAS FORSKNINGSSINSTITUT
LABOUR INSTITUTE FOR ECONOMIC RESEARCH

ETUSIVU ESITTELY HENKILÖKUNTA PT-BLOGI TUTKIMUS SEMIN

10.5.2012

Taluskriisit - Avoin luentosarja

[Linkki luentosarjaan](#)

Minna Punakallio

Puh. +358 9 771 2095, +358 40 751 5175

minna.punakallio@kuntaliitto.fi

[@MinnaPUnakallio](#)

www.kuntaliitto.fi